

अनुज्ञापनमन्त्र (anujñāpana-mantra) *m.* sacred formula for the seeking of permission अनुज्ञापनमन्त्रः। अशेषजगदाधार शङ्कचक्रगदाधर। देहि देव ममानुज्ञां युष्मतीर्षनिषेवणे SkandP. iii(1). 51.22.

अनुज्ञापनलिङ्ग (anujñāpana-liṅga) *adj.* having the force of seeking of permission अनुज्ञापनलिङ्गोऽयं मन्त्रः ŚābaBh. 1012.4 (on iii. 5.41)

अनुज्ञापनवाक्य (anujñāpana-vākya) *n.* statement (employed) for seeking of permission अनुज्ञापनवाक्यमपि सामर्थ्यप्राप्तम्। न हि तेषां प्रार्थिता अनुज्ञानीरन् ManuBh. i. 297.5 (on 3.200)

अनुज्ञापना (anu-jñāpanā) *f.* request for permission, seeking of permission एकपात्रे वा पाने त्वया सहाचरन्नदं तव वित्तमसादनं व्याहृत्यामिति संभवत्यनुज्ञापना ŚābaBh. 1013.9 (on iii. 5.43); अनुज्ञापना-अवमानयोरिह विधानम्, पूर्वासामेतद्भावात् ManuBh. ii. 266.20 (on 9.82)

अनुज्ञापनार्थ (anujñāpanārtha) *adj.* meant for obtaining permission जाषणार्थमिदं वाक्यं नानुज्ञापनार्थम् ŚābaBh. 1683.4 (on ix. 1.37); (अनुज्ञादः) अप्रोक्षितस्यापि ब्राह्मणकाम्यादिनिमित्तेऽनुज्ञापनार्थः ManuBh. i. 432.25 (on 5.27)

अनुज्ञापनार्थम् (anujñāpanārtham) *adv.* for the sake of obtaining permission श्रुवाटके संसेधुःश्रुवाटके दृष्ट्वा जिष्टपुरनुज्ञापनार्थं वाटिकावेवमवादीत् Bharat. 9A.6.

अनुज्ञापनी (anu-jñāpanī) *f.* expression used for the seeking of permission अनुज्ञापनी अवग्रहस्य SthānT. 184A.7.

अनुज्ञापनीय (anu-jñāpanīya) *adj.* to be requested for permission, to be asked for permission यत्किञ्चन धनं धर्मो विनियुज्यते तत्र यथावयः स्वपुरुषाः पत्यादयोऽनुज्ञापनीयाः ManuBh. ii. 241.21 (on 9.2)

अनुज्ञापयत् (anu-jñāpayat) *adj.* causing or asking (one) to give permission तं नियमं सुमुखुरुन्नुज्ञापयंस्तेरुचे PrabaCin. 84.15; Kumā-PraPra. 61.28.

अनुज्ञापयितव्य (anu-jñāpayitavya) *adj.* to be requested for permission अनुज्ञापितेन भक्षयितव्यमिति स्थिते, किं लौकिकेन वचनेनानुज्ञापयितव्यमुत वैदिकेनेति ŚābaBh. 1012.1 (on iii. 5.41)

अनुज्ञापपरिहारव्यवस्था (anujñāparihāra-vyavasthā) *f.* mode of permissive injunction and prohibition अनुज्ञापपरिहारव्यवस्थानुपपत्त्या स्वरूपभेदो वक्तव्यः PrakaVi. 655.24.

अनुज्ञापपरिहारार्थक्य (anujñāparihāranarthakya) *n.* meaninglessness of permissive injunction and prohibition सम्यग्दर्शनस्तर्हानुज्ञापपरिहारार्थक्यं प्राप्तम् BrahmSūBh.(Śāh.) 485.1 (on ii. 3.48)

अनुज्ञापपरिहारभाव (anujñāparihārabhāva) *m.* absence of permissive injunction and prohibition न च ब्रह्मैव सदसन्तस्तु जीवा इति युक्तं सुखदुःखमुक्तिसंसारव्यवस्थाभावप्रसङ्गादनुज्ञापपरिहारभावप्रसङ्गाच्च Bhām. 502.7 (on ii. 3.43)

अनुज्ञापपरिहारोपपत्ति (anujñāparihāropapatti) *f.* tenability of permissive injunction and prohibition पर एवैकः सर्वेषां भूतानामन्तरात्मा जीवभावेनावस्थित इत्यतो वक्तव्या अनुज्ञापपरिहारोपपत्तिः BrahmSūBh.(Śāh.) 484.4 (on ii. 3.47)

अनुज्ञापित (anu-jñāpita) *adj.* A permitted, sanctioned स्वनुलिपेषु गेहेषु स्वेव्वनुज्ञापितेषु च।... श्राद्धमेतेषु दातव्यम् BrahmP. 220.7; **B**I caused or asked to give permission (to depart) अनुज्ञापितो वङ्गचूलः सूरिभिः VitiTiKa. 81.15; PrabaK 75.16; **B**II caused or asked to give permission (to recite) अध्ययनं करोमीति यावदतिथिरनुज्ञापितो न भवति ... नाधीयीत ManvaMu. 167.15 (on 4.122) [NānārthāSām. iii. 32.73 gives anujñāpita as the meaning of āmantrita]

अनुज्ञापितपानान्न (anujñāpita-pānāna) *n.* food and drink which have been sanctioned समानधार्मिकेभ्यश्च, तथावग्रहयाचनम्। अनुज्ञापितपानान्नान्नानमस्तेयभावेनाः YogSā. 1.29.

अनुज्ञापितावग्रहावनि (anujñāpitāvagrāhāvani) *adj.* who is admitted in the area of jurisdiction (of the teacher) ददौ पदानि सप्ताष्टान्यहं-द्विपुत्रं हरिः। गोताथेः शिष्य इवानुज्ञापितावग्रहावनौ TriṣaSaPuC. ii. 3.350.

अनुज्ञापपूर्वक (anujñāpūrvaka) *adj.* preceded by permission (सोमस्य) नानुज्ञापपूर्वको भक्षस्तत्पूर्वो वात्र लाघवात् NyāyMāVi. 175.7 (on iii. 5.14)

अनुज्ञाप्य (anujñāpya) *ger.* **1A** having sought permission of, having obtained permission of, having informed अनुज्ञाप्य गुरुंश्चैव चरेद्दि पृथिवीमिमाम् NāraPaU. 6.29; VāyuP. i. 17.2; असौ करिष्यामीति ब्राह्मणाननुज्ञाप्य ... प्रदक्षिणमग्निं परिस्तृणाति JaimiGS. 2.1 (25.15); बृहस्पतिःसूतः करवाणी-

त्यनुज्ञाप्यो सत्रित्प्रसूतः भवानित्यनुज्ञातः कुर्वीत KauśiSū. 9.9; धृतराष्ट्रमनुज्ञाप्य जातुषं गृहमदिशत् MahāBhā. i. 55.16; स (व्यासः) मातरमुपस्थाप (v.1. मनुज्ञाप्य) तपस्येव मनो दधे MahāBhā. i. 57.70; iii. 96.8; iii. 213.17; दुर्योधनमनुज्ञाप्य वनं यास्यामि कौरव MahāBhā. vii. 1.37; ix. 28.79; xii. 234.24; पितामहमनुज्ञाप्य सोऽश्वमेधमकल्पयत् MahāBhā. xii. 273.55; प्रेक्ष्य रामं शचीपतिः। शरभङ्गमनुज्ञाप्य विवृणानिदमब्रवीत् Rāmā. iii. 4.17; अनुमान्य (v.1. अनुज्ञाप्य) महाराजमिमं सौम्य विभीषणम्।... वैदेह्या मां कुशलिनम् ...। आचक्ष्व Rāmā. vi. 103.20; vi. 3164*; या रोगिणी स्यात्तु हिता ...। सानुज्ञाप्याधिवेत्तव्या ManuSm. 9.82; अच्युतः। अनुज्ञाप्य ततः शौरिं नन्दगोपगृहेऽनयत् MatsyaP. 47.5; PadmP. v. 13.143; अनुज्ञाप्य तौ राजन् श्रुवथः ...। श्येषाश्रयमाश्रमम् BrahmSūP. ii. 21.34; ii. 43.29; ii. 67.44; एते तत्त्वा तपस्तीव्रम् ...। आरिदेवमनुज्ञाप्य AbirbuS. 11.55; आचार्यादीननुज्ञाप्य ... सर्ववीजाणि वापयेत् ParaS. 16.176; ब्राह्मणानप्यनुज्ञाप्य -- सर्वेण ध्याययेद्भिरम् ParaS. 22.59; मामनुज्ञाप्य रमावति। निवृत्ते गोगुलेनोक्तम् BrKathāSloSām. 8.38; स्वधनदानादि स्वामिनमनुज्ञाप्य यत्कुर्वन्ति तत्सिध्यति ManuBh. ii. 152.23 (on 8.163); विष्णुः ...। अनुज्ञाप्याथ योगेन प्रविष्टो ब्रह्मणस्तनुम् KūrmaP. 76.14 (1.9); यावदेताननुज्ञाप्य प्रासादे ह्यधिकारिणः। प्रदक्षिणीकृत्य विभुमायामि SkandP. ii(2). 22.2; अनुज्ञाप्य (पितरम्) विधानेन ततः पाणिग्रहोपयन्ति VāraP. 22.26; राघवः। अनुज्ञाप्य द्विजान् प्राप्तः कैकय्या भवनं प्रति NaraP. 48.55; समीपस्थोऽप्यनुज्ञाप्य वदेत्तद्विमुखो गुरुम् LiṅgaP. i. 85.182; अनुज्ञाप्य स्वमाचार्यम् ...। व्रतमेतत्करोमीति भवत्संकल्पदीक्षितः DevīBhāP. xi. 10.8; देवा अनुज्ञाप्य पितामहम्।... दधीचेराश्रमं ययुः PadmP. v. 19.70; v. 30.36; धर्मराजमनुज्ञाप्य गतोऽहममरावतीम् SaurP. 3.37; 31.37; तद्वैति हि मत्पतिः कथंचित्तमनुज्ञाप्य किलागनाहमथ KathāSāSāg. vi. 6.194; vii. 9.90; ix. 6.405; शिवात्मनानं रविं ध्यात्वा ...। अनिवाद्याप्यनुज्ञाप्य तर्पणं प्रारभेत Iśān-SiPa. ii. 3.78; सार्धैरिति ततः। अनुज्ञाप्याचार्यवर्षा विहर्तुं ययुःन्यतः TriṣaSaPuC. i. 1.222; i. 1.700; गुरुननुज्ञाप्य ...। आजगममुदीवपि तौ PariPar. 2.648; 7.10; 13.5; अथ देवमनुज्ञाप्य चिरं शुश्रूषणेच्छया। विनयादनयच्छौरिं मथुरां मथुरापतिः PāṇḍaC. 2.161; 2.296; 14.245; मनोराममनुज्ञाप्य देवतापि तिरोक्षे MalliC. 7.367; मन्त्री ... अनुज्ञाप्य भूमिपतिं प्रस्थाप्य VasaViKā. 14.44; एताननुज्ञाप्य ... अहम्। चरितं कीर्तयिष्यामि श्रीमत्पार्थजिनप्रभोः PāśvC. 1.10; 5.86; 6.94; सदस्याननुज्ञाप्योद्धरेत् CaturCin. i. 223.22; तातमनुज्ञाप्य समागतः। निजं देशमसौ SamarāSām. 7.92; 3.153; पितरौ चानुज्ञाप्य ...। चारित्रमग्रहीत् -- सः PrabhāC. 118.24; 140.4; स स्वामिनमनुज्ञाप्य ...। गृहमागत्य सुप्रीतः प्रेयसीदित्यभाषत ŚāliC. 3.15; सा ... पितरावनुज्ञाप्य निर्वन्धात्तमेवोपयेमे PrabaCin. 18.27; 110.18; विष्वक्सेनं तत्तद्भारपालंश्च प्रणम्यानुज्ञाप्य तत्र तत्र प्रविशेत् PāñcRāRa. 114.6; तां चानुज्ञाप्यागात् स्वमाश्रयम् RatnaCūKa. 482; गार्गी ... याज्ञवल्क्यं प्रक्ष्यामीति ब्राह्मणाननुज्ञाप्य ... याज्ञवल्क्य प्रति पृष्ट्वा Śivarka-MaDi. i. 419.32 (on i. 3.9); सेतुं कृं वा चिकीर्षता ... राजानं वानुज्ञाप्य स कार्यः ViraMi. 637.18 (on 2.157); अनुज्ञाप्य भौहृत्कान् ... प्रस्थाप्य दानवाः ... कोलाहलेन बोधयामासुः ... अमृताशनान् NilaVi. 15.15; 21.4; 39.2; **1B** having asked permission for शेषमनुज्ञाप्यान्नयेतः किं क्रियतामिति GautPiMe. ii. 4.21; शेषमनुज्ञाप्य प्रत्येय ... प्राश्नीयात् JaimiGS. 2.5 (31.8); 2.2 (27.7); शेषमनुज्ञाप्येनेव यथेत्येय ब्रह्मज्ञानेनैव BaudhGS. ii. 11.44; मुक्तवतोऽनुपब्रज्य शेषमनुज्ञाप्य HiGS. ii. 12.2; विप्रान् ...। अन्नशेषमनुज्ञाप्य ... विसर्जेयत् BrahmāṅgP. ii. 12.45; अथ य एकपात्रे सोमोऽनेकेन भक्षयते किं तत्रानुज्ञाप्य वा भक्षयितव्यम् ŚābaBh. 1011.11 (on iii. 5.40); शेषमन्नं तेभ्यः (ब्राह्मणेभ्यः) एव निवेश तैः ... अनुज्ञाप्य, अनुज्ञाप्येत्यर्थः Bāla-Kri. i. 159.10 (on 1.237); अनुज्ञाप्य भक्षयितव्यं वचनादिति स्थितम् ŚāstrDI. 292.10 (on iii. 5.14); **2** (with primitive force) having allowed (to depart), having allowed (to withdraw), तेष्वनुज्ञाप्य राजानं सैन्येन महता वृताः MahāBhā. ii. App. I. 11(20); परस्परमनुज्ञाप्य ...। प्रजाः सर्वा महाराज विप्रजग्मुः MahāBhā. iii. 103.18; v. 87.2; सुहृद्भिस्तत्र रामोऽपि सहासीनः त्रिवेदेः। समाजिनो विवेशाय ताननुज्ञाप्य सर्वशः Rāmā. ii. 5.12; राक्षसाश्चापि भूताश्च येऽस्मिन्तिष्ठन्ति भूतले। ते सर्वे व्ययगच्छन्तु स्थानं कुर्यामहं हरेः। इत्यनुज्ञाप्य भूतादौस्तां भूमिं परिशोधयेत् PāñcRā.(Ha.) i. 6.17; तामनुज्ञाप्य नारदः ...। जगाम SkandP. v(3). 27.11; कृष्णः कान्तमनुज्ञाप्य गवामभिमुखं ब्रजेत् PadmP. iv. 83.77; सोऽनुज्ञाप्य च जाह्ववीम्। खण्डप्रतातामिमुखं चचाल TriṣaSaPuC. i. 4.548; वपमद्विः ...। अनुज्ञाप्य ... पुनरप्याययौ PrabhāC. 92.3; स्रजकण्ठाः ... तमनुज्ञाप्य प्रयाययुः स्वां नगरीम् PrabaK. 67.20; 'उत्तमे शिखरे' इतिमन्त्रेण गायत्रीमनुज्ञाप्य PāñcRāRa. 109.10; देवाननुज्ञाप्य गृहाय सद्यः। कात्यायनीमर्थदृगाङ्कतौलिः कैलासशैले रमयांभवत् Rāstrau. 1.12; दुर्गागलमनुज्ञाप्य ... पुरोऽभूत् स पुरःसरः ParamāKā. 83.44.

अनुज्ञाप्य (anu-jñāpya) *adj.* **1** who is to be permitted उपाह्वानं